

Welkom

het webinar is nog niet begonnen

Enkele tips:

- Je gebruikt best Google Chrome of Mozilla Firefox
- Vragen stellen kan via de openbare en privé chat
  - technische vragen stel je het best via privé chat
- De webinar start niet automatisch. Druk op 'start' zodra dit scherm verandert.

.AGORIA

LOKAAL EN CIRCULAIR

WERKEN AAN DE
TOEKOMST

politeia

De klimaatuitdagingen zijn enorm. Enkel een grondige en gedragen verandering kan het tij keren. Die maatschappelijke transitie begint op gang te komen. Overal zien circulaire initiatieven van overheden, burgers en ondernemingen het licht. Ze maken duidelijk dat steden, gemeenten en regio's een cruciale rol spelen in de transitie naar een duurzame samenleving. Deze publicatie wil beginnende en meer ervaren lokale besturen inspireren met tien kringlopen en tien hefboomen. Gebruik het werk van de denkers en doeners in deze inspiratiegids als een mogelijk vertrekpunt om zelf met circulaire economie aan de slag te gaan en de dynamiek in de lokale samenleving een duw in de rug te geven. Zo werken we samen lokaal en circulair aan de toekomst.

TIEN KRINGLOOPTHEMA'S

Een circulaire economie wordt gedragen door enkele thema's, we noemen ze de kringloopthema's. Het zijn onderwerpen waar iedereen mee vertrouwd is, maar die in beleid en praktijk lang niet altijd doortrokken zijn van circulaire principes. Lang niet iedereen is zich bewust van de ecologische impact, in het bijzonder de materialenvoetafdruk, van een kringloop. Lang niet altijd wordt alles gedaan om verspilling en waardeverlies tegen te gaan. Een gemeente, stad of regio die grondig ingaat op al deze kringloopthema's levert een aardige bijdrage aan een meer circulaire wereld.

1. Grondstof, geen afval
2. Circulair bouwen
3. Zorgvuldig omspringen met energie
4. Overal water en toch is er een tekort
5. Voetafdruk van voeding verminderen
6. Producten oneindig gebruiken
7. Anders omgaan met textiel
8. Industrie en bedrijventerreinen
9. Slim ruimtegebruik
10. Meer duurzame mobiliteit

TIEN HEFBOMEN VOOR EEN CIRCULAIRE ECONOMIE

Er is geen receptuur voor een circulaire samenleving. Misschien is de opgave vergelijkbaar met het wereldkampioenschap simultaan schaken: je speelt op verschillende borden tegelijk en zal af en toe winnen, soms verliezen. De uitdaging is om het hoofd niet te verliezen en door te gaan. Deze tien hefbomen zetten je verder op weg. Als ze allemaal ten volle ingezet worden, dan is een volwaardige circulaire economie niet veraf.

1. Spe(e)l zonder grenzen
2. Werk aan een langetermijnvisie
3. Verwerf inzicht in kringlopen
4. Ga op zoek naar opportuniteiten
5. Aankopen op circulaire wijze
6. Creëer capaciteiten in je organisatie
7. Vind de juiste partners
8. Communiceer over je ambities en acties
9. Experimenteer en innoveer
10. Laat smart en circulair samengaan

JORN VERBEECK

AGORIA

ELMAR WILLEMS

VLAANDEREN CIRCULAIR

ELKE DE TAEVE

VVSG

SPREKERS

STELLING 1

A light blue circular graphic with three arrows forming a clockwise cycle, positioned behind the text.

**CIRCULAIRE
ECONOMIE IS
EEN HYPE**

**The next big thing
will be a lot of small things.**

Time

5

2050 climate
neutral city –
Covenant of
Mayors

4

Agenda 2030 - SDGs

3

City visions
2030 - 2050

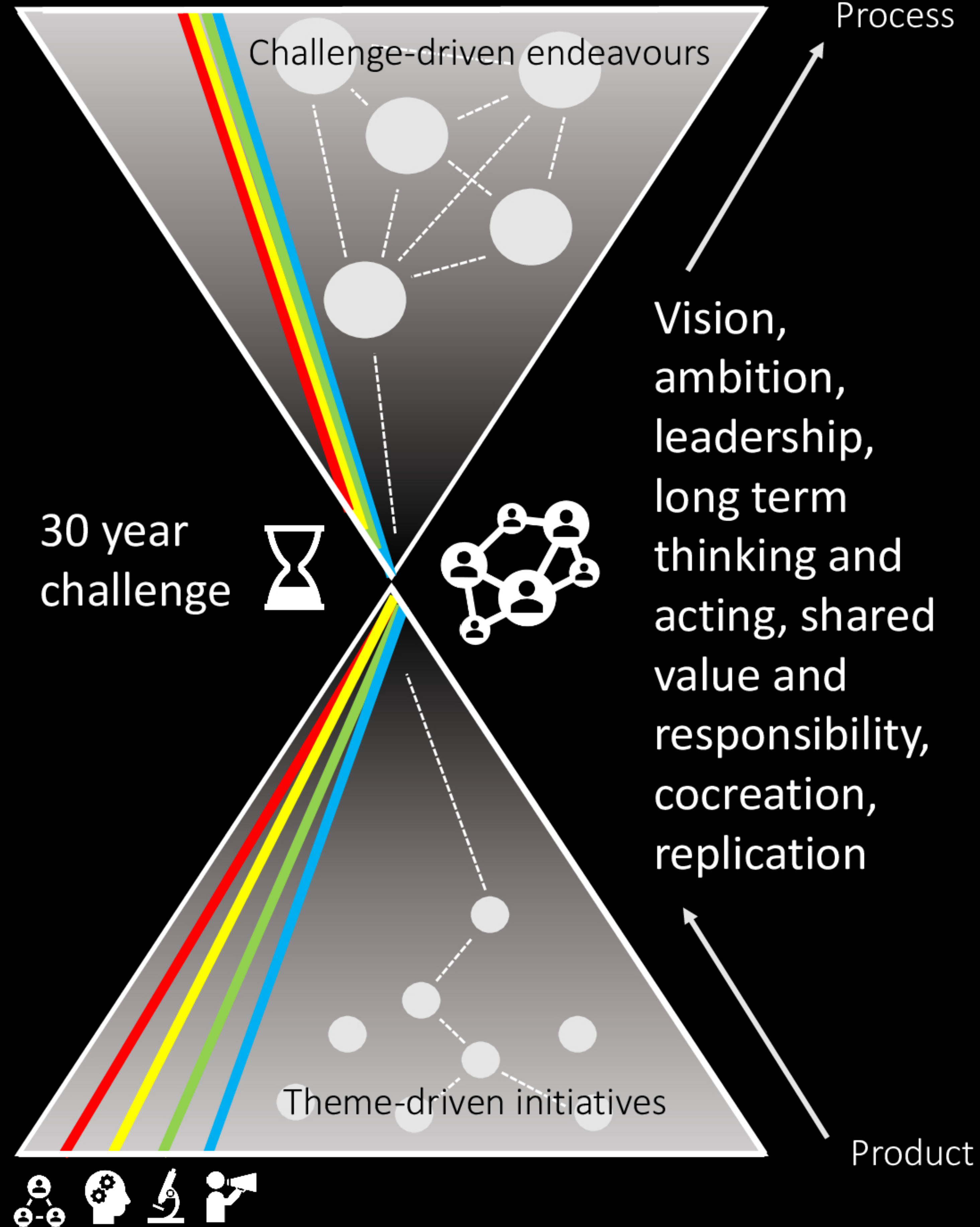
2

Thematic visions on
climate, energy,
mobility, urban
planning, ...

1

Policy
Period

Current policy period
initiatives

Resilient City
Community

Scale

Multi-actor &
cross-sector
projects

Neighbourhood
level

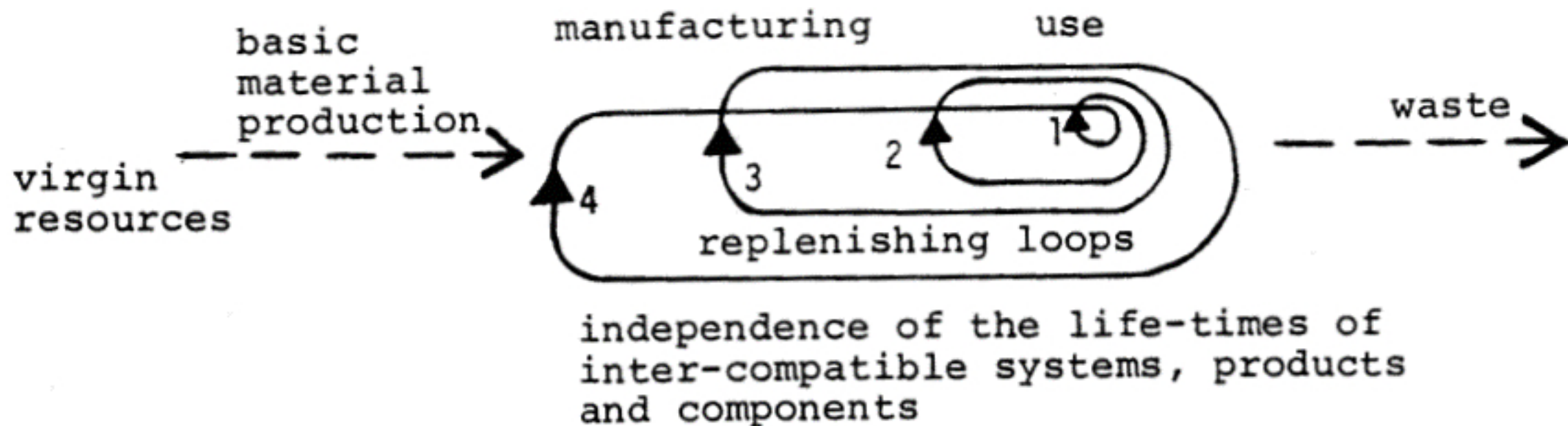

Household level

FIGURE C: THE SELF-REPLENISHING SYSTEM (PRODUCT-LIFE EXTENSION)

Creates an economy based on a spiral-loop system that minimizes matter, energy-flow and environmental deterioration without restricting economic growth or social and technical progress:

REUSE (loop 1), REPAIR (loop 2) and RECONDITIONING (loop 3) utilize used products or components as a source for new ones, and RECYCLING (loop 4) uses scrap as locally-available raw material.* A society relying on this self-replenishing economy is building on existing wealth and applying economics to optimize the total life-span of goods and products. Financial and resource management is now aimed at reducing total long-term utilization costs.^{1,2} The effectiveness of this spiral-loop system is greatly enhanced by a built-in inertia which keeps the loops as small as possible: do not recondition something that can be repaired, do not recycle a product that can be reconditioned economically.

An aerial photograph of a village with numerous small, rectangular huts with thatched roofs. The huts are clustered together, and a river or canal flows through the center of the village. The water is a light brown color, and the surrounding land is a mix of brown and green. The overall scene suggests a rural or semi-rural setting.

Buzzword? Hype?*

1. Gebrek aan een definitie
2. Vage betekenis
3. Antagonisme: er is een sterke tegenpool met een negatieve connotatie
4. Genereert hoop en verwachtingen

**Gilbert Rist over
(duurzame) ontwikkeling)*

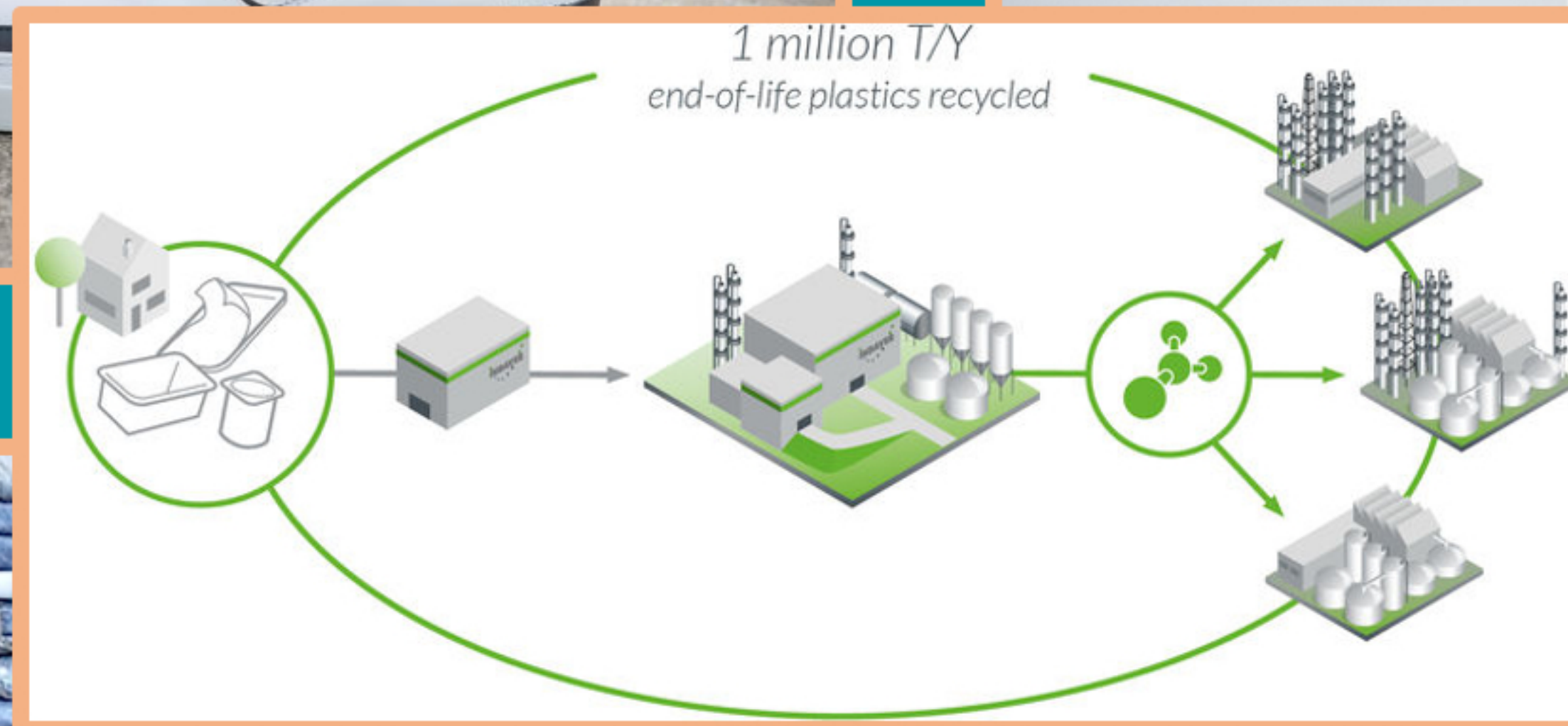
STELLING 2

**EEN CIRCULAIRE
ECONOMIE START BIJ
DE BURGER**

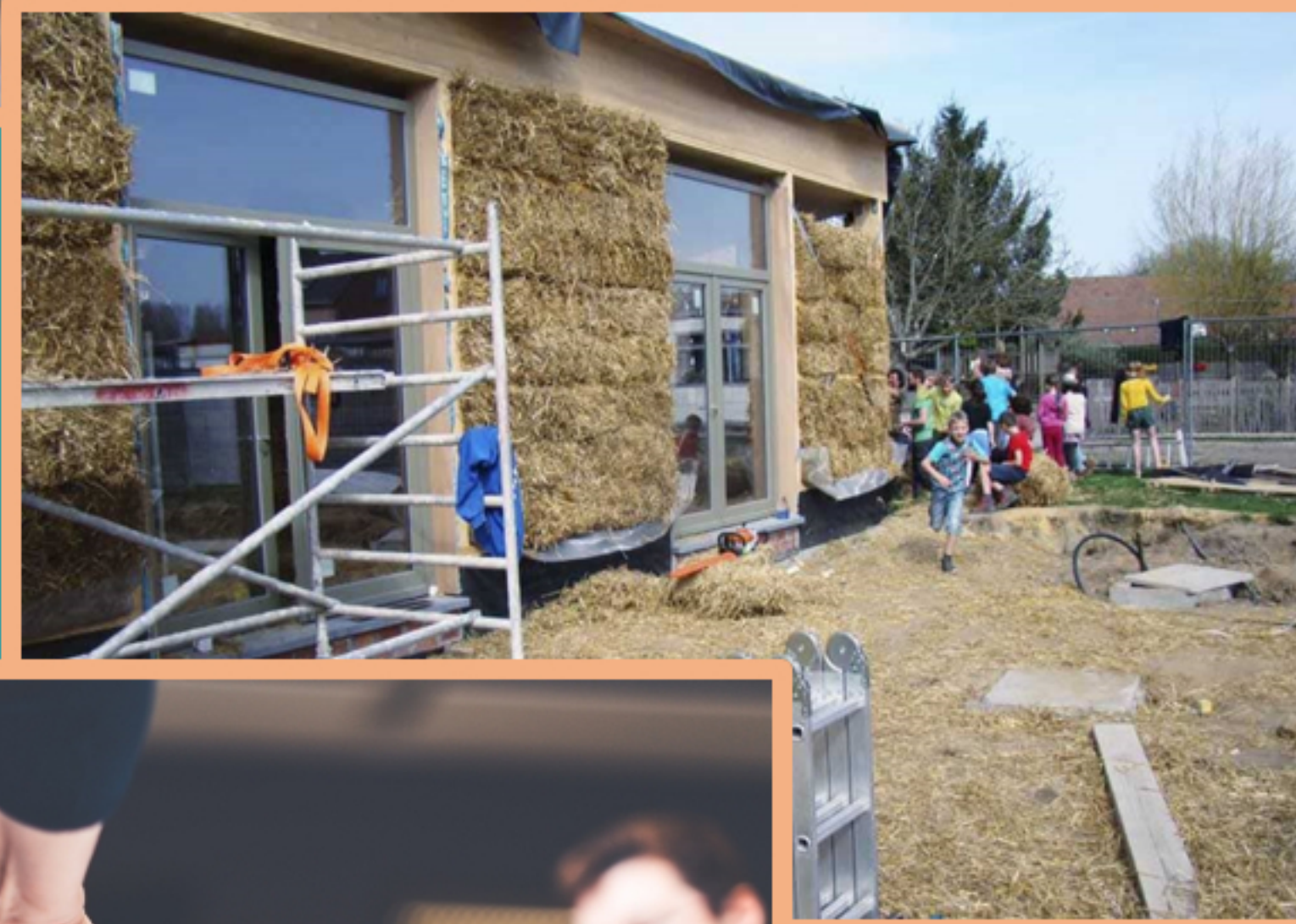

Make

De buurtbewoners van de wijk Arsenaal nemen deze maand deel aan het proefproject Delende buur
Foto: Leo De Nij

Delende buurten laat bewoners proeven van gratis alternatieven voor auto

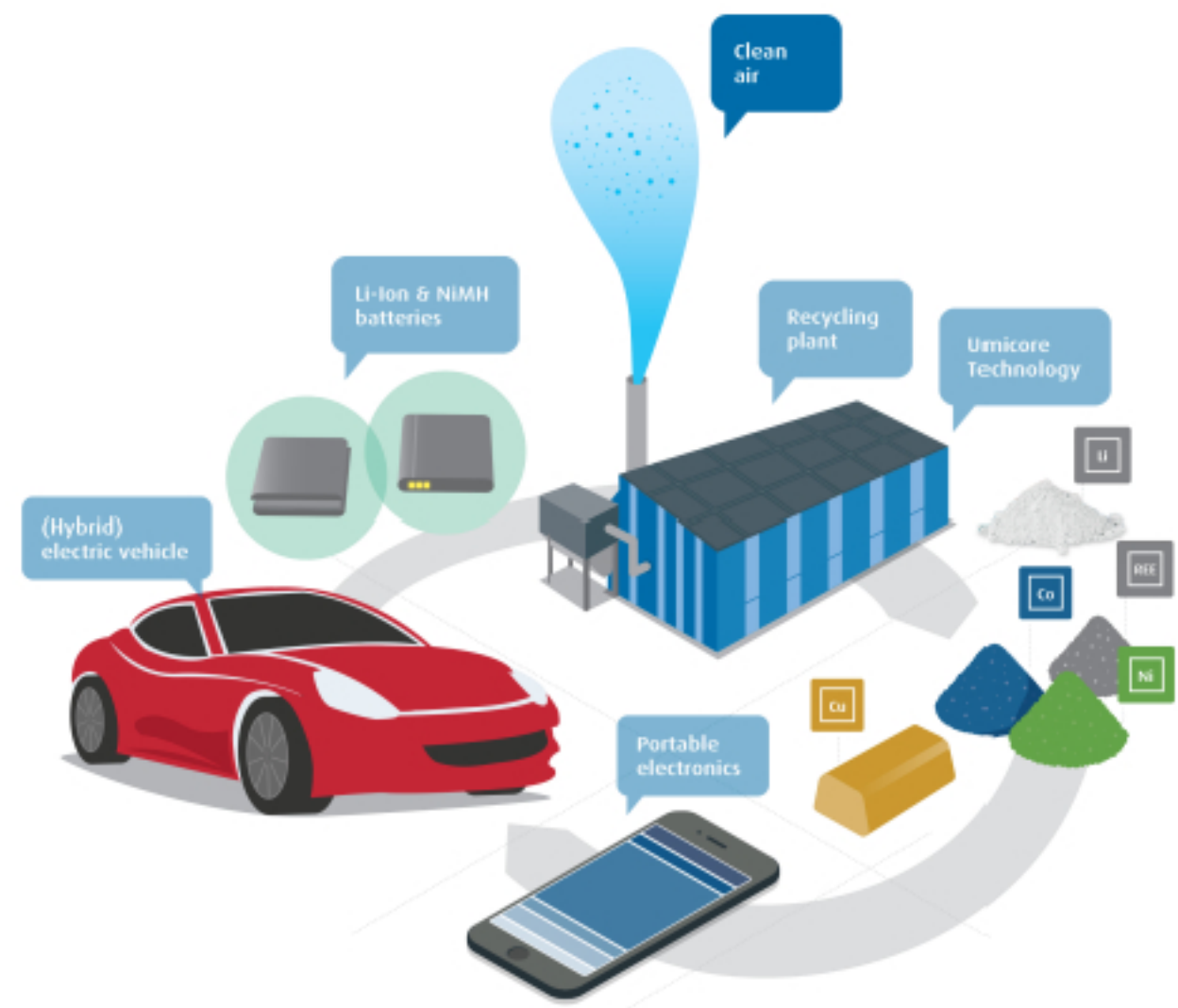
29/09/2019 om 16:17 door Leo De Nijn

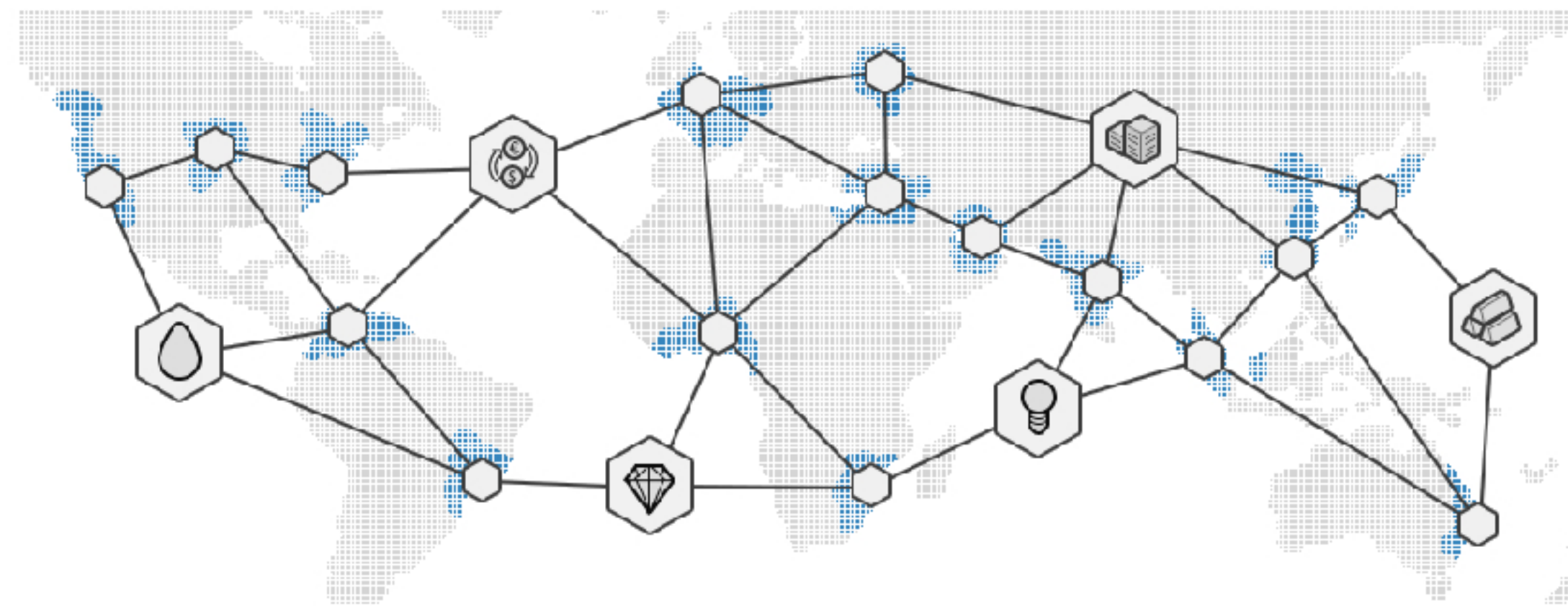
Technologie als duurzame en betaalbare maak

AGORIA

Kringlopen sluiten en grondstoftoevoer maximaal verzekeren via de urban mine. Bouwstenen voor hernieuwbare energie, ICT, medtech, etc.

Refurbished ICT-materiaal om jongeren alle kansen op ontwikkeling te bieden en mogelijk te oriënteren naar een circulaire job.

Jonge start-ups in de digitale circulaire economie helpt transparantie te creëren in soms mondiale, complexe waardeketens (textiel,

Workspace design + Light, Floor, Meeting Room, ... building as

Leasing van huishoudtoestellen met inbegrip van service voor een beperkt bedrag per maand. Helpt energiewarmte

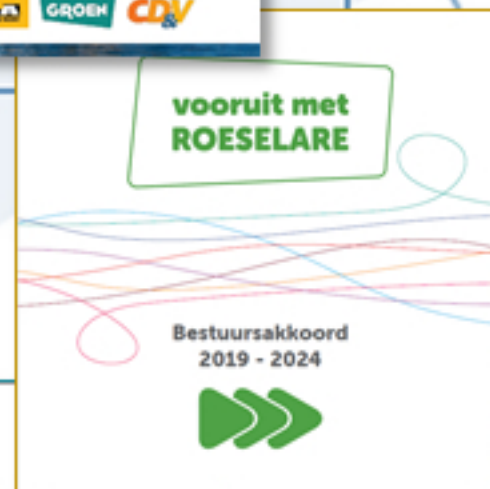

STELLING 3

**CIRCULAIR LOKAAL BELEID
PAST BIJ EEN INTEGRAAL
EN LANGETERMIJN
DUURZAAMHEIDSBELEID**

Welke circulaire ambities hebben de steden in hun Bestuursakkoorden 2019-2024 ingeschreven?

De Ringruimte verbindt, maar momenteel verdeelt ze ook de stad in een “binnen” en een “buiten”. De Ringruimte stelt dan ook plaats ter beschikking voor regionale ankerprogramma’s en toont bij uitstek de diversiteit en rijkdom van het grootstedelijk leven. Naast wonen blijft ook werken belangrijk. Kantoren, de creatieve economie en nieuwe vormen van stedelijke industrie verdienen kansen. Maar de Ring heeft nog veel meer potentieel. Onder het motto “Vrij en verbonden” streeft Over de Ring immers naar het doorbreken of verzachten van barrières door multimodale en zachte verbindingen tussen districten onderling en tussen wijken aan weerszijden van de Ringruimte. Een nieuwe openbaar vervoerstangent zoals een Ringspoor, Singeltram en/of Ringbustram die de districten onderling met elkaar verbindt moet dit mee mogelijk maken, samen met het integreren en gevoelig uitbreiden van fietssnelwegen en stadsregionale functionele verbindingen. De opbouw van de Derde Scheldekruising zal verschillende decennia duren, maar de gebiedsontwikkelingsprojecten zullen reeds op korte termijn effecten hebben voor de stad.

Korte afstandsstad

Circulaire stad

Circulaire economie moet een vast element worden bij de ruimtelijke planning van de stad, bijvoorbeeld met betrekking tot de bedrijventerreinen. Goede economisch rendabele circulaire oplossingen kunnen zinnige antwoorden bieden op het vlak van mobiliteit, klimaatpreventie en adaptatie en afvalverwerking. In het concept van circulaire stad krijgt de term “afval” een andere betekenis, wordt het een potentiële grondstof voor een andere activiteit. Zo wordt de kringloop meer gesloten en worden we minder afhankelijk van de fossiele grondstoffen. Circulariteit is een belangrijke schakel voor de realisatie van de korte afstandsstad. Bedrijven gaan lokaal “ketens” met elkaar vormen en beperken zo hun vervoerskilometers. Onderlinge nabijheid van een diversiteit van bedrijven is dan ook essentieel om zo’n ketens te kunnen vormen. De stad kan deze nabijheid stimuleren, zodat het bedrijf van de toekomst nog meer aangetrokken wordt door het stedelijk klimaat en zich er ook gemakkelijker kan nestelen. Dit zal er toe leiden dat sommige bedrijven die momenteel niet verweefbaar zijn in de toekomst wel met andere functies kunnen verweven worden. Daar staat tegenover dat andere activiteiten die cruciaal zijn voor de circulaire keten, zoals hoogwaardige afvalverwerking, nog steeds nood zullen hebben aan monofunctionele bedrijventerreinen. Door rekening te houden met deze verschillende deelfacetten van de circulaire economie kan de omslag naar een circulaire stad bevorderd worden. De stedelijke dichtheid biedt daarenboven een gunstige afzetmarkt voor de afgewerkte producten, wat opnieuw minder transport van goederen met zich meebrengt.

“Circulaire economie moet een vast element worden bij de ruimtelijke planning van de stad, bijvoorbeeld met betrekking tot de bedrijventerreinen. Goede economisch rendabele circulaire oplossingen kunnen zinnige antwoorden bieden op het vlak van mobiliteit, klimaatpreventie en adaptatie en afvalverwerking. In het concept van circulaire stad krijgt de term “afval” een andere betekenis, wordt het een potentiële grondstof voor een andere activiteit. Zo wordt de kringloop meer gesloten en worden we minder afhankelijk van de fossiele grondstoffen. Circulariteit is een belangrijke schakel voor de realisatie van de korte afstandsstad.”

Dank dat je erbij was

- Ontvang je graag een gratis exemplaar? Vul dan het registratieformulier in.
- We zijn benieuwd wat je van het webinar vond. Vul je de evaluatie in?
- Kreeg je geen antwoord op je vraag? Dan beantwoorden we die nadien via mail.
- Je ontvangt later vandaag een link om het webinar te herbekijken.

.AGORIA

